

Vlaanderen
is milieu

Peilbesluiten: *Waarom? Wat? Wie? Waar? Wanneer? Hoe?*

*Webinar
dinsdag 4 juli 2023*

VLAAMSE
MILIEUMAATSCHAPPIJ

ade

Waarom?

verdroging van natuur en landbouw aan te pakken

het water zoveel als mogelijk vast te houden

wateroverlast tegen te gaan

afgestemd op de noden vanuit het landgebruik

onderbouwd en juridisch verankerd peilbeheer

Waarom?

Blue Deal

- Evaluatie kaders + een kader voorzien om peildoelstellingen bindend te maken

Vlaams Klimaatadaptatieplan

- Voor elke logische eenheid wordt een peilbesluit opgemaakt dat wordt bekrachtigd in een ministerieel besluit.

Stroomgebiedbeheerplan 2022-2027

- 5B_A. De opmaak van een duidelijk kader voor het peilbeheer van de onbevaarbare waterlopen in Vlaanderen

Waarom?

- ▶ Peilbeheer is één instrument in aanpak verdroging
- ▶ Andere instrumenten:
  - Code van goede natuurpraktijk voor het beheer van waterlopen
  - Artikel 22 van uitvoeringsbesluit Wet onbevaarbare waterlopen m.b.t. wijzigen van grachten (verdiepen, dempen, ...)
  - Decreet Natuurbehoud, artikel 18 (voor VEN-gebieden) en artikel 36ter§2 (SBZ)
  - Gebiedsgerichte acties in uitvoering van de Blue deal, stroomgebiedbeheerplannen, landinrichting, natuurinrichting,...
  - Grondwatertrein (mer-procedure lopende, nog geen definitieve goedkeuring) voor o.a. drainages
  - ...

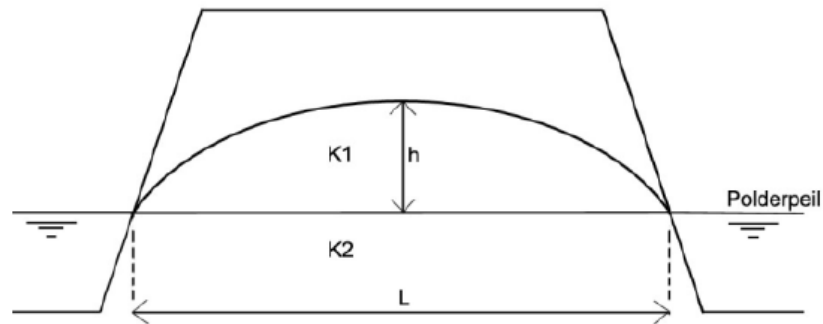
Wettelijk kader

- ▶ Wet onbevaarbare waterlopen artikel 21: “De Vlaamse Regering zal een algemeen reglement van de onbevaarbare waterlopen en grachten opmaken. ..., waaronder kan worden begrepen: 3° het peilbeheer”
- ▶ Besluit van de Vlaamse regering over het peilbeheer op onbevaarbare waterlopen en grachten
- ▶ Definitieve goedkeuring: 5 mei 2023
- ▶ Voorafgaand:
  - Advies MINA-raad, SERV en SALV
  - Advies Raad van State
- ▶ Belgisch Staatsblad: nog niet bekend

Wat?

► Definitie peilbeheer:

het uitoefenen van invloed op de waterstanden van het oppervlaktewater en onrechtstreeks ook op de grondwaterstanden in een afgebakend gebied door het peil van de onbevaarbare waterlopen en grachten te sturen via regelbare en vaste constructies of via de inrichting en het beheer van waterlopen en grachten door een waterbeheerder

Wat?

- ▶ **Bandbreedte:** de bovengrens en benedengrens waarbinnen het peil in een onbevaarbare waterloop of gracht kan variëren
- ▶ **Peilregeling:** de bandbreedtes in een onbevaarbare waterloop of gracht en de periodes waarin de voormelde bandbreedtes door de waterbeheerder ingesteld en bewaakt worden

Wat?

- ▶ **Peilzone:** een deelgebied waarin een uniforme peilregeling ingesteld wordt
- ▶ **Regelbare constructie:** een beweegbare installatie waarmee het peil van een waterloop gestuurd wordt, zoals een pompemaal of een stuw

Wat?

► Inhoud peilbesluit:

- Peilkaart met de peilzones
- Peilregelingen voor de peilzones
- Wijzigingen t.o.v. vorige peilbesluit
- Overzicht van de knelpunten die met de bestaande inrichting van het gebied of met de bestaande regelbare constructies niet of niet volledig opgelost kunnen worden + een actieplan om de knelpunten te remediëren
- Kwaliteitsbeoordeling (MER, passende beoordeling, VEN-toets,...)
- Toelichting

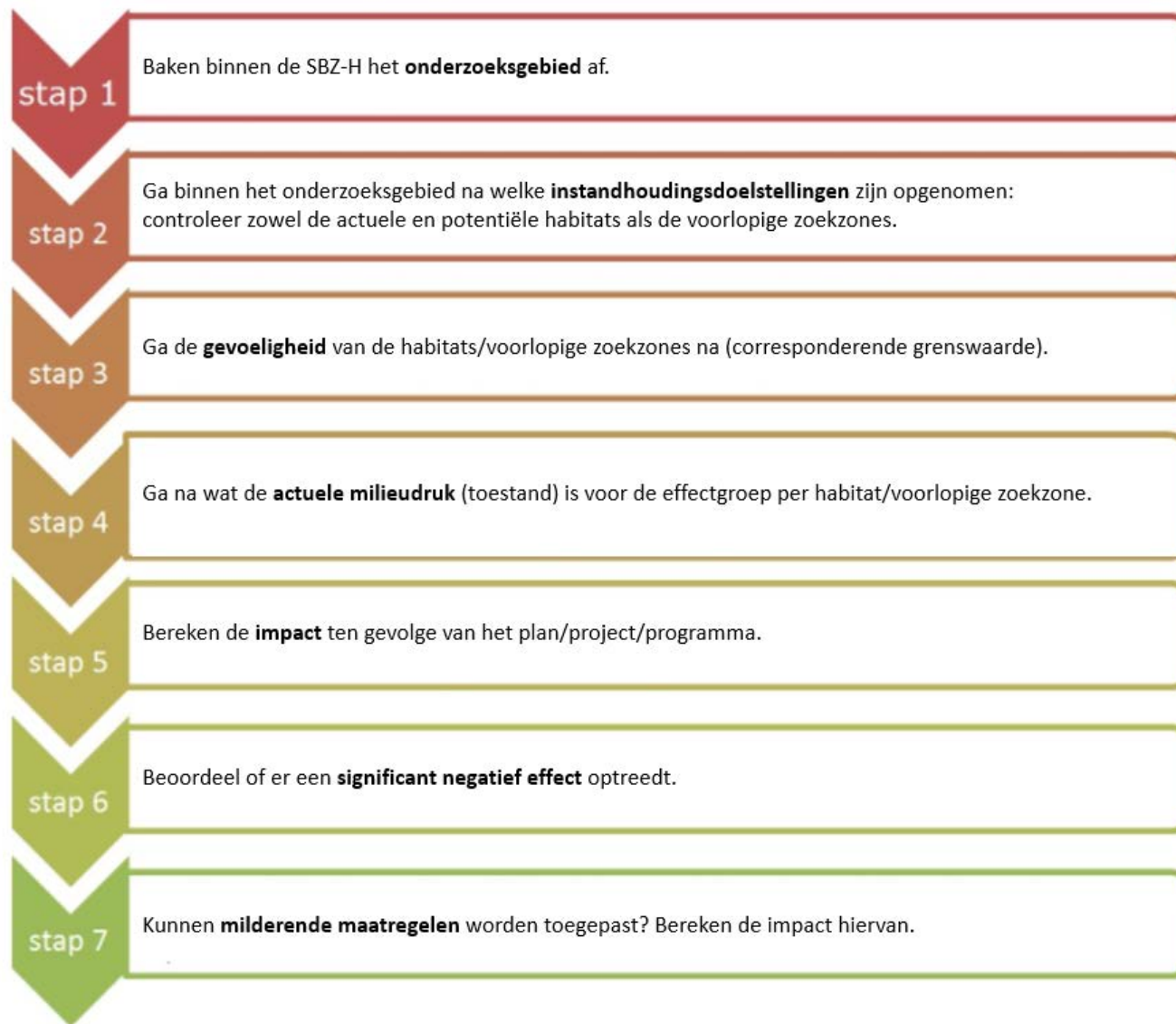
(art. 26/2 en 26/3)

Passende beoordeling

Nagaan of er een negatieve impact kan zijn op die habitats en (leefgebieden van) soorten

(Natuurdecreet art. 36ter §3)

Wat?

▶ Toelichting peilbesluit:

- Overzicht waterlopen/grachten én regelbare constructies – beheermaatregelen
- De verbindingen met de bevaarbare waterwegen
- Wetgeving in het gebied (incl. ruimtelijke bestemming, SBZ, VEN,...)
- Geïdentificeerde behoeften inzake milieu, natuur, landschap, economie, landbouw en waterveiligheid
- Grondige motivering peilregeling
- Peilinstellingen regelbare constructies
- Meetpunten monitoring

(art. 26/2 en 26/3)

Wie?

- ▶ De waterbeheerder voert een peilbeheer in overeenstemming met de doelstellingen van het integraal waterbeleid
  - vermeld in artikel 1.2.2 van het gecoördineerd decreet van 15 juni 2018 (waterwetboek)
- ▶ De waterbeheerder houdt bij het peilbeheer rekening met onder andere de behoeften die er bestaan in de peilzones
  - Milieu, natuur, landschap, economie, landbouw en waterveiligheid

(art. 26/1)

Wie?

- ▶ De waterbeheerder kan de nodige initiatieven nemen om te beschikken over een goedgekeurd peilbesluit voor alle gebieden waar het oppervlaktewaterpeil kunstmatig geregeld wordt.
- ▶ Waterbeheerders kunnen voor een bepaald gebied samen het initiatief nemen
  - De waterbeheerders maken in een overeenkomst de noodzakelijke afspraken
  - De voormelde waterbeheerders wijzen een van de betrokken waterbeheerders aan als coördinerende waterbeheerder.

(art. 26/2)

Waar?

- ▶ De minister bepaalt de gebieden waar een peilbesluit prioritair opgemaakt moet worden. De minister houdt hierbij minstens rekening met de volgende criteria:
  - de aanwezigheid van regelbare constructies;
  - het belang van het peilbeheer voor doelstellingen Integraal Waterbeleid;
  - het belang van het peilbeheer voor de doelstellingen van het natuurbeleid;
  - het belang van peilbeheer voor milieu, natuur, landschap, economie, landbouw en waterveiligheid in het gebied;
  - de vaststelling van verdroging en het risico op waterschaarste.

- ▶ 2-jaarlijkse evaluatie
  - Bijkomende gebieden

(art. 26/2)

Wanneer?

- ▶ Prioritair gebieden: de waterbeheerders moeten binnen een termijn van 2 jaar na de aanduiding van het prioritaire gebied een ontwerp van peilbesluit aan de minister voorleggen.
  - De waterbeheerders kunnen een gemotiveerd verzoek tot verlenging van de termijn 2 jaar aanvragen. De minister beslist binnen een termijn van 3 maanden of deze verlenging aanvaard kan worden.
- ▶ Als de waterbeheerders niet tijdig een peilbesluit aan de minister voorleggen, kan de minister een instantie aanwijzen die het voormelde peilbesluit opstelt conform de procedure, vermeld in dit besluit.

(art. 26/2)

Hoe?

1. Opmaak oriëntatienota door de waterbeheerder(s)

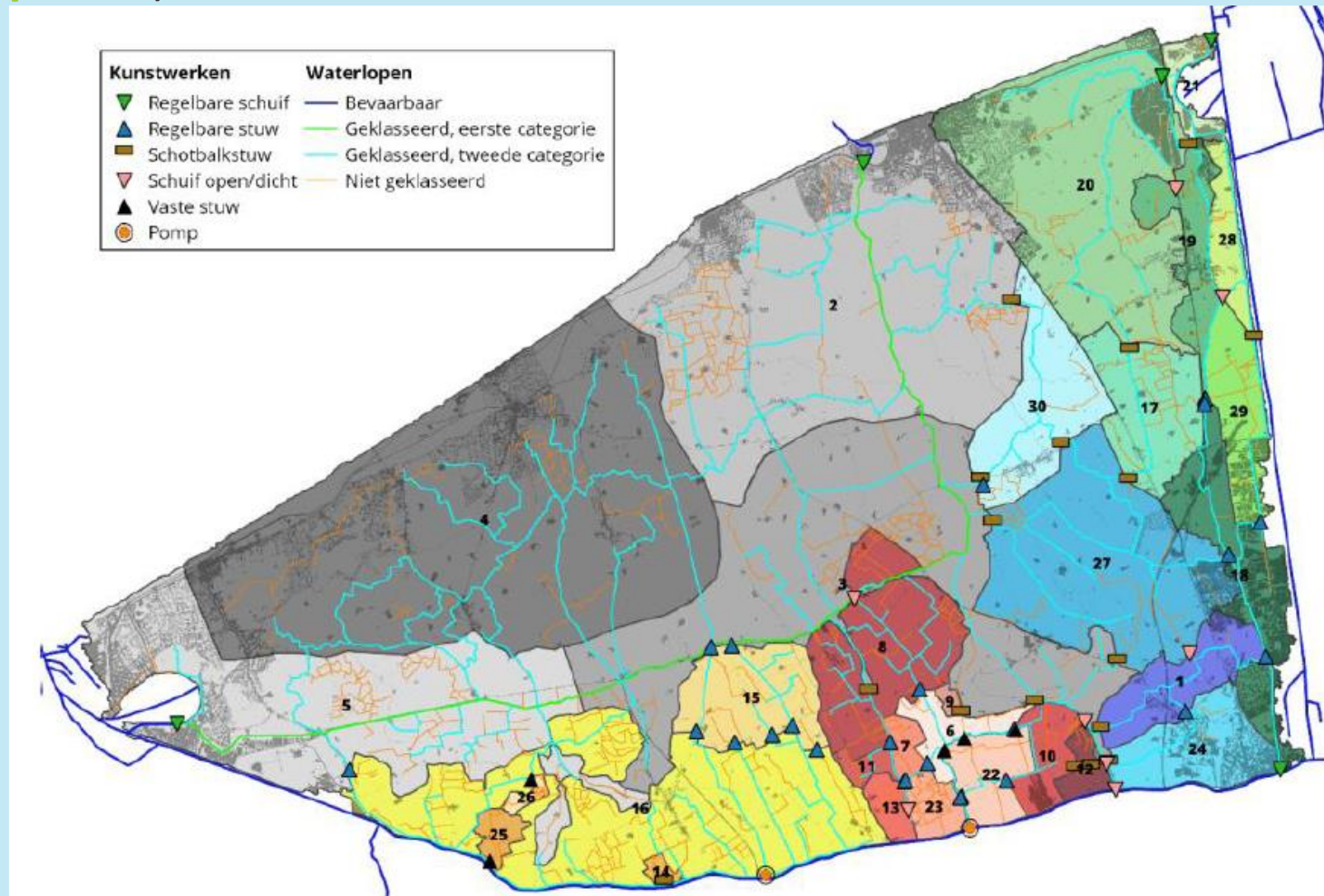
- ▶ Een participatief traject met lokale actoren en gebruikers
  - Maximaal gebruik van bestaande overlegorganen of gebiedscoalities (bvb. landinrichtingsproject, water-land-schap,...)
- ▶ Inhoud oriëntatienota
  - actuele peilregeling
  - regelbare en vaste constructies om peilregeling te realiseren – peilinstellingen
  - huidige inrichting en beheer met oog op peilbeheer
  - relevante wetgeving (incl. ruimtelijke bestemmingen, afbakeningen natuur, ...)
  - relevante info bodemkaart
  - de geïdentificeerde behoeften
  - kaart met begrenzing gebied
  - de kennisgeving van het voorgenomen planmilieueffectrapport
- ▶ Adviesronde (gemeentes, waterbeheerders, administraties,...)
  - Aanpassing oriëntatienota

(art. 26/3)

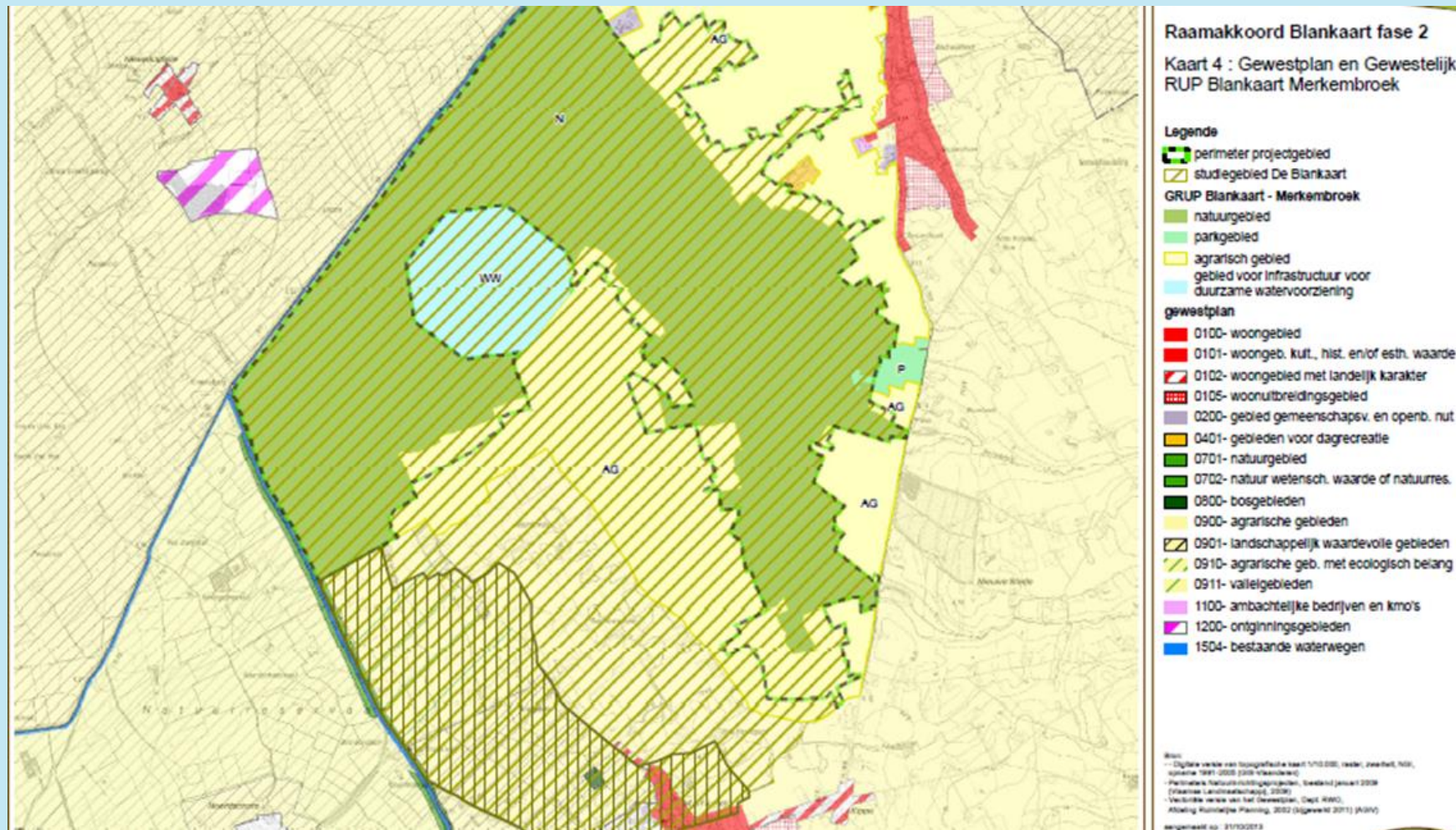
Hoe?

- Oriëntatienota: Overzichtskaart peilzones, waterlopen, regelbare constructies (**Case Oudlandpolder**)

Hoe?

► Oriëntatienota: Overzichtskaart bestemming (Case Blankaart)

Hoe?

► Oriëntatienota: Behoeften in kaart brengen (case Blankaart)

Milieu: verzilting is belangrijk aandachtspunt

Natuur: hogere peilen winter met winteroverstromingen (wintervogels) en voorjaar (weidevogels) noodzakelijk voor doelstellingen Vogelrichtlijn

Erfgoed: IJzervallei is waardevol landschap

Economie: drinkwatergebied Blankaart. Maximale inname van ruw water.

Landbouw: behoud landbouw in IJzerbroeken en vallei Engelandelft. Indien productie onvoldoende verzekerd: inzet instrumenten grondruil, vergoedingen,...

Waterveiligheid: Woningen en landbouwbedrijven deels gelegen in overstromingsgevoelig gebied.

Hoe?

2. Opmaak peilbesluit door de waterbeheerder(s)

- ▶ Peilkaart met de peilzones
- ▶ Peilregelingen voor de peilzones
- ▶ Wijzigingen t.o.v. vorige peilbesluit
- ▶ Overzicht van de knelpunten die met de bestaande inrichting van het gebied of met de bestaande regelbare constructies niet of niet volledig opgelost kunnen worden + een actieplan om de knelpunten te remediëren, met daarin de maatregelen die daarvoor nodig zijn, de vermelding welke waterbeheerder of andere instantie de voormelde maatregelen neemt en binnen welke termijn dat gebeurt
- ▶ Kwaliteitsbeoordeling (MER, passende beoordeling, VEN-toets,...)
- ▶ Toelichting

(art. 26/3)

Wat?

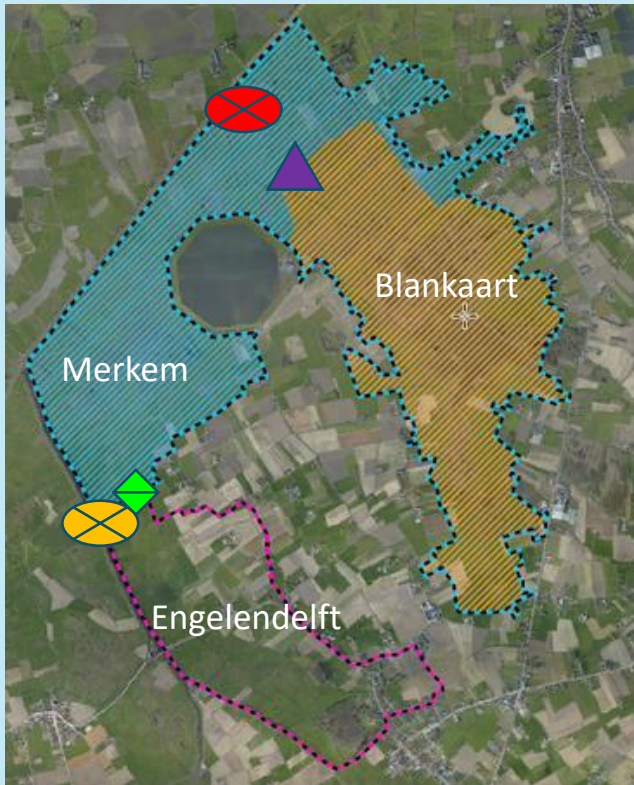
- ▶ Peilregelingen voor de peilzones + instelling regelbare constructies (case Blankaart)

	streefpeil	max	min
1/12 – 31/1	2,90	2,95	2,85
1/2 – 15/10	2,70	2,75	2,65
16/10 – 30/11	2,80	2,85	2,76

→ Pompgemaal Blankaart: aanslagpeilen = max peilen, afslagpeilen: min peilen

Wat?

► Knelpunten en actieplan: Case Blankaart

- 1 pompemaal: alle 3 peilzones hebben éénzelfde peil
  - Zone Blankaartvijver: natuur
  - Zone Merkemveld: natuur (+ landbouw)
  - Zone Engelendelft: landbouw (+ natuur)

- Oplossing 1:
  - Regelbare stuw → Zone Blankaartvijver

- Oplossing 2:
  - Extra pompemaal en extra schuif →
    - × Zone Merkemveld
    - × Zone Engelendelft

Hoe?

2. Opmaak peilbesluit door de waterbeheerder(s)

- ▶ Openbaar onderzoek en adviesronde
- ▶ Aanpassing peilbesluit door de waterbeheerder(s)
- ▶ Waterbeheer bezorgt ontwerp van peilbesluit aan minister
- ▶ De minister neemt binnen een termijn van 90 dagen een gemotiveerde beslissing omtrent het peilbesluit
  - de resultaten van het openbaar onderzoek
  - de inhoud van de adviezen
  - de beslissing van de afdeling bevoegd voor milieueffectrapportage
- ▶ Publicatie (BS + website waterbeheerder(s) + digitaal platform geografische informatie)

(art. 26/3)

Hoe?

3. Periodieke evaluatie

- ▶ ten minste om de zes jaar evaluatie door de waterbeheerder of de coördinerende waterbeheerder
  - de gerealiseerde peilen in relatie tot de beoogde peilen beoordeeld
  - een stand van zaken van het actieplan
- ▶ advies van de adviesinstanties
- ▶ definitieve evaluatie en de stand van zaken van het actieplan wordt aan de minister bezorgd
- ▶ als uit de evaluatie van het peilbesluit blijkt dat een wijziging van het peilbesluit nodig is, wordt een aangepast peilbesluit opgemaakt conform de voorziene procedure (geen nieuwe oriëntatienota)

Aan de slag

- ▶ Start in 5 pilootgebieden
  - Blankaart (trekker VMM)
  - Oudlandpolder (trekker VMM)
  - Langemeersen (trekker provincie Oost-Vlaanderen)
  - Berlare Broek/Donkmeer (trekker Polder tussen Schelde en Durme)
  - Maatjes/Darmloop (trekker provincie Antwerpen)
- ▶ Kennisopbouw en –uitwisseling
- ▶ Opmaak type-documenten

Aan de slag

- ▶ Aanduiding prioritaire gebieden door de minister
- ▶ Projectgroep peilbeheer CIW deed een inhoudelijke voorbereiding
- ▶ Advies van experts High level Taskforce Droogte

- ▶ Prioritaire gebieden:
  - Ontwerp van peilbesluit bij minister binnen 2 jaar

Vlaanderen
is milieu

Vragen of suggesties: peilbeheer@vmm.be